

KERTBEN (TAVASZ)

Olaj, papírlemez, 56x84 cm

Jelezve jobbra lent: Iványi Grünwald Béla Nagybánya

Jelezve hátoldalon:

Vázlat a Tavasz c. olajképhez Budán.

Révai Istvánnak Iványi-Grünwald Béla

Kikiáltási ár: 7 000 000 Ft / 27 132 EUR

OEUVRE-JEGYZÉK: 114.

In.: Telepy Katalin: Iványi-Grünwald Béla.

Képzőművészeti Kiadó, Budapest, 1985.

KIÁLLÍTVA:

- M.I.É.N.K. II. kiállítás, 1909. Nemzeti Szalon Budapest, február–március. „Tavasz” (Faldisz), Révai Mór gellérthegyi villájába.

REPRODUKÁLVA:

- Szabó László: Iványi-Grünwald. Corvina kiadó, Budapest 2007. 31. kép

Iványi-Grünwald 1909-ben a gellérthegyi Révai-villa halljába készült Tavasz (vagy Vendégség) című, a második világháborúban elpusztult pannója a magyar szecesszió egyik korai monumentális alkotása. A folyamatos megújulásra törekvő művész változatos oeuvre-jén belül is fontos állomást jelent: nagybányai periódusának főként tájképekben realizálódó plein air naturalizmusán továbblépve egy dekoratívabb, stilizáltabb festőiség felé mutat.

Iványi hirtelen jelentkezett, határozott stílusváltását több, a századelő magyar művészeti életét felbolygató esemény indukálta: az 1906 nyarán, a nagybányai művésztelepen bemutatott legfrissebb francia törekvéseket asszimiláló Czöbel-képek tanulságai, illetve a következő év májusában a budapesti Nemzeti Szalon tavaszi kiállításának francia posztimpresszionista (elsősorban a Gauguin művekre fókuszáló) tárlata. Iványi kivételesen nyitott szemléletét húzza alá az a tény, hogy az első generációs nagybányai alapítóktól eltérően az új impulzusok hatására képes volt revízió alá vonni eddigi festészetét: a látványelemek hangulati-atmoszférikus festőiségétől egyre inkább a stilizált vonalritmus felé mozdult el. Új kifejező eszközei a nagyobb síkokra tagoló, összefogott,

megszerkesztett komponálásmód, intenzív színkezelés, illetve a hangsúlyozott dekorativitás már teljes kiforrtságukban tetten érhetők a Tavasz című képen.

Utolsó nagybányai éveiben a tájban elhelyezett női figurák és aktok festői problémája foglalkoztatta Iványi-Grünwaldot. Az eltérő modorban megfestett akttanulmányai közül számos összefüggésbe hozható a villabeli pannóval.

A mostani aukciós anyagban szereplő festménynek az a különös jelentősége, hogy a későbbi, megsemmisült falikép teljes kompozícióját és koloritját is megismerhetjük. A Révai villa pannóját ezen a képen keresztül „láthatjuk”.

A Tavasz című képen természeti környezetben megjelenő aktok még a nagybányai ars poetica szellemében sugározzák a táj és ember kapcsolatának idillikus egységét, melyet a kiegyensúlyozottan szimmetrikus kompozíció, annak tisztán elkülönülő elő-, közép- és háttértagolásával a képi szerkesztés szintjén is megvalósít. A természeti és az emberi formák leegyszerűsített színfoltjait sziluettszerűen öleli körül – választja el a rekeszománc technikára emlékeztető vastag kontúrvonal. A színpadszerű előtér meztelen női

testjeinek lilás-rózsaszínjei a tavaszi domboldalt keretező virágzó fáin tűnnek fel újra; a piros-zöld komplementer színek kontrasztjai pedig egymásra felelnek a háztetők, lombok, drapériák színmezőiben.

A szintetikus képformálás állókép-szerűvé, cselekvés nélkülivé merevíti ki e földöntúli jelenetet, melyben a szecesszió előszeretettel alkalmazott allegorikus-szimbolikus Árkádia-tája ismerhető fel. Már a kortárs kritika is észreveszi és méltatja *„azt a dekoratív kellemet és derűt, [...] és (azt), ami titkos, legbelsőbb tartalma volt (Iványi) minden képének: a gyönyörködés a létben – hangzik el Réti 1912-es, a nagybányai művészkolónia munkásságát feldolgozó írásában.*

A Tavasz által megelőlegezett stílár-tematikai irányváltás Iványi 1909-től kezdődő kecskeméti periódusának nagyszabású megbízásaiban talál egyenes folytatásra. A mű értéke az általa nyújtott esztétikai élvezeten kívül így kiegészül az életmű két korszakát összekötő szerepével is. A festmény Iványi egyik utolsó Nagybányán festett műve, és összekötő kapocs a nagybányai neoimpresszionista-szecessziós és a kecskeméti allegorikus képek között.

Németh Szilvia